

Délvidék

Bácskai Napló
 Politikai napilap
 Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindennap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Szabadka IV. Rákóczi-ut 20.	
Telefon: 300.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben hához hordva	
egész évre	14.40
fél évre	7.20
negyed évre	3.60
egy órára	1.20
Vidékre postán küldve	
egész évre	17.40
fél évre	8.70
negyed évre	4.35
egy órára	1.40

Minél előbb általános békét kíván az orosz munkás- és katonatanács.

Pétervá r, május 16. A munkás- és katonatanács bizottsága 45 szóval 19 ellenében kimondta, hogy kívánatosnak tartja az ideiglenes kormányban való részvételt. A tanács feltételei a következők: A külpolitika célja legyen az, hogy amily gyorsan csak lehetséges, általános békét hozzanak létre a hadviselő felek között, annexió és hadikárpótlás nélkül, továbbá a fronton levő seregeket erősítsék meg, hogy a szabadság védelme biztosabb legyen.

Megkezdődött az olaszok általános támadása véres kudarccal.

Hivatalos Höfer-jelentés. Olasz harcok: Háromnapos tüzérségi előkészítés után, amelynek folyamán az ellenség Tolmeintől le egészen a tengerig összes ágyútömegeit és aknavetőit működésbe hozta, tegnap megindult Isonzó-hadseregünk ellen a gyalogsági támadás, amelyet Olaszországtól szövetségesei újból és újból követeltek. Az ellenség több, mint 40 kilométernyi arcvonal szélességben számos helyen támadt v. nálaink ellen.

Leghevesebben folyt a küzdelem Plava vidékén, a Monte Santon, a Görztől keletre emelkedő magaslatokon, a Fajti Hrib területén és Constanjevicánál. A harci terület több pontján az olaszok mélyen tagozott támadó tömegei már ágyúink tüzeiben összeomlottak; így a Monte San Gabrielén, ahol az ellenség felszerelését, puskáját, sisakját eldobálva, teljes felbomlásban özönlött vissza. Ahol az olaszok

előbbre jutottak, ott semmiféle tüzérségi tüzzel meg nem ingatható gyalogságunk fogadta és ember ember elleni küzdelemben vetette vissza őket. Ilyen módon a Fajti Hriben levő ősz szelött árkaik ötször eseréltek gazdát, míg végül a védők győztesen megtartották.

Egyes pontokon az ellenséget egészen állásáig üldöztük.

Csapataink május 14-én az erejük tudatától áthatott védelemben teljes sikert arattak. Az ellenség 1600 foglyot és több géppuskát hagyott a kezünkön. A csata szünet nélkül tart tovább.

Repülőink a harci terület fölött számos olasz repülőgéppel ütköztek meg. Arrighi tiszthelyettes tízezerszer maradt győztes a légi harcban. A légi harcban két ellenséges repülőgépet lőttünk le, két másik repülőgépet pedig tüzérségi tűzünk szedett le.

Karinthiában és Tirolban csekély harci tevékenység volt.

Az új orosz hadügyminiszter.

Stockholm, május 15. Pétervárról jelentik, hogy Gueskov hadügyminiszter utódjául Manikovszki tábornokot nevezték ki.

Semmi sikert sem értek el az olaszok.

Lugano, május 16. Az olasz jelentés 15-éről nem bír sikerről beszámolni. Csupán azt jelenti, hogy az óriási olasz tüzérségi tüzelés, melyet több napon át folytattak, a megerősített ellenséges állásokból kihívta az ellenség minden tüzérségi erejének a tüzelését. A foglyok számát nem említi a jelentés és csak annyit mond, hogy foglyokat szállítottak be.

Változások a francia hadsereg élén.

Páris, május 15. A minisztertanács Pétain tábornokot főparancsnokká nevezte ki, az eddigi főparancsnokot, Nivelle tábornokot pedig egy hadseregesoport parancsnokává tette. A vezérkar új főnöke Foch tábornok lett.

Borzalmas szerelmi dráma Temesvár mellett.

Egy tisztartó agyonlőtte a bárónéját és önmagát.

Temesvár, május 16. A Temesvár melletti Kádár községben báró Duka Gézané 50 éves milliomos volt földbirtokosnőre 35 éves tisztartója, Loy Rajmund többször rálőtt, aztán agyonlőtte magát. A bárónét megoperálták. Loy Rajmundot a báróné férje Németországból hozta magával mint kertészfiut. A csinos legény később annyira megnyerte a báróné bizalmát, hogy tisztartójává tette.

A szerencsétlenség óta a báróné nem nyerte vissza a beszélő képességét és nem tudott felvilágosítást adni a dráma okáról. Temesvárra szállították a kórházba, de megmenteni már nem tudták és ott meghalt. A tisztartó is meghalt.

Hír szerint a báróné féltékenykedett a tisztartóra, aki nős ember volt, de elvált a feleségétől. Mindenütt együtt látták a bárónéval, aki minden-hová magával vitte.

Politikai érdekem.

— A becsületes munka érvényesítése. —

Néhány hete, hogy a Történelmi Sársulat ülésén elnöki székfoglaló beszédjét elmondta Klebelsberg Kunó gróf miniszter-elnökségi államtitkár. Ez a beszéd míg egyrészt remek összefoglalása volt a nemzeti történelem korszakainak, az e korszakokban megnyilvánuló nemzeti törekvéseknek, küzdelmek és szenvedéseknek s az ezekből eredő alakulásoknak, melyekből a jelen időkre vonta le a tanulságokat: addig másrészt igen értékesé tette a beszédet közállapotaink néhány félszégének találó bírálata. Külömben megszívlelendő volna az a kijelentése, hogy ne annyira politikai érdekem szerzésére törekedjünk, hanem a politikai szereplés és a politikai érdekre való törtetés helyett inkább a munkára, a tudományok művelésére fordítsuk figyelmünket s így iparkodjunk érdemeiket szerezni.

Hogy elsősorban jogász és politikus nemzet lett belőlünk, az a történelemből könnyen megmagyarázható. Voltak nemzeti küzdelmeink, melyeket nem annyira a fegyver, mint a jog erejével kellett megvívni és ez az erő bizonyult olyan hatalmasnak mind a fegyver ereje védekezésben és természetesen még inkább az állam belső megerősítésében. Ennek a politikai szereplésnek és a politika iránti nagy érdeklődésnek meg is volt az értelme akkor, midőn az a nemzet jogainak védelmét szolgálta a közvetlen veszedelem. a nyílt támadások ellenében. Elfajult azonban, midőn a veszedelem elmúlt, midőn az

semmi áldozattal nem járt és csupán a szereplési vágy és olcsó diesdség hajhászásának lett eszközüvé. Akkor a hangos politikai szereplés, a tulságos lármás hazafiaskodás már sokakban visszatetsztést keltett. Így id. Andrássy Gyula gróf miniszterelnök egy ízben azt a kemény kijelentést tette: Manapság már minden lump hazafi akar lenni. Arra céltolt ezzel a kijelentésével, hogy sokan a lármás hazafiaskodás köpenye alá akarnak elrejteni olyan dolgokat is, melyek nagyon elítélendőek volnának.

Később változtak a viszonyok. Midőn a pártellenetek kialakultak és kiélesedtek s főképp az uralkodó pártokon nagyon is merev pártrendszer lépett életbe és politikai életünket főképp a párturalom fenntartása jellemezte: akkor a pártemberek szereplése nyomult előtérbe. Az volt az igazi érdem, vagy legalább is elengedhetetlen kelléke volt az érvényesülésnek, hogy valaki pártszempontról milyen elbírálás alá esik. Valósággal a kortesek uralma alatt állott az ország; egy-egy falusi kortes valóságos nagyság és nebánsvirág volt, kivel akarva nem akarva főképp a kormánytól függő embereknek számolniuk kellett, — ughyogy gróf Andrássy fentebb idézett nyilatkozatát így kellett volna megváltoztatni: Manapság sok lump kortes akar lenni és egyes pártok körül akar érdemeiket szerezni és ezzel akar takarózni. Ez a rendszer bizony nem hatott emelőleg a munkakedvre, hanem inkább elzsidbasztotta a

törekvéseket. A háboru is bebizonyította, hogy kevesebb lett volna a zavar, elégedetlenség és szenvedés főképp a vidéken. ha olyan emberek kezében lett volna lent is az ügyek intézése, kiket nem a kortes érdemek, hanem az igazi érdemek emeltek fel; kik megértő szívvvel és lelkiismeretességgel tudják kezelni a rájuk bízott polgárok ügyét és nem számítanak arra, hogy politikai érdemeik fejében elnézést remélhetnek.

Az államtitkár ur talán maga sem tulajdonított ilyen mély értelemet szavainak; — de min-

denesetre bizonyos megnyugtató hatással kell lennie ennek a kijelentésnek, mert közállapotaink egyik legnagyobb félszégiségei utalt rá. Remélni engedni ugyanis hogy ha már olyan előkelő helyről hangoztatják, hogy nem a politikai szereplés, hanem a munka érdemére kell törekedni — hogy akkor egy olyan közszellem kezd utat törni és fog bizonyára méltánylással találni, mely nem elsősorban a politikai szereplés, hanem inkább az alkotó, becsületes munka érvényesülését követeli.

Vasutasok előléptetése.

Nagy öröm érte a vasuti tisztviselőket és munkásokat előléptetésük hírére. Amugy is sokat dolgoztak ők, tehát az előléptetést meg is érdemlik. Egyébként az előléptetettek névsorát itt közöljük:

A 2. fiz. csop. 1. fok ba mozdonyvezetőkké: Detáry Géza, Popovics Károly, Hoffmann Dániel, Szatmári István, Nagy Géza, Sárkány János, Gyergyák János, Lévai Ferenc, Buchy Károly, Radvánszki Kálmán.

A 7. fiz. csop. 1. fiz. fok ba kataluszá: Kassza István, Ermenyi Béla.

A 9. fiz. csop. 1. fiz. fok ba s. ir. kezelővé: Lenárt Kálmán László. Kocsivizsgálóvá: Zemplén József István, Hevér Béla, Gutnó Imre.

II. o. pályafelügyelővé: Anics Vince, Molnár Gábor.

A 11. fiz. csop. 1. fiz. fok ba lámpakezelővé: Kucsera István.

A 13. fiz. csop. 1. fok ba II. o. kezelőnévé: Özv. Buda Kálmán. Laakner Kornélia. A 18. fiz. csop. 1. fiz. fok ba II. o. előfűtővé: Tomich Mihály.

A 20. fiz. csop. 1. fiz. fok ba II. o. mozdonyfűtőkké: Horváth István, Lévai Kálmán, Vasziyev Mladen, Koszó Mihály.

A 22. fiz. csop. 1. fiz. fok ba II. o. szivattyúkezelőkké: Pásztor Ferenc, Budai József, Csóti István, Czeller Antal, Orosz József, Glesz János, Molnár Tamás.

A 32. fiz. csop. 1. fiz. fok ba II. o. áll. málházóvá: Fenyvesi Lukács, Fodor László, Németh György, Varga János II., Belleki József, Körmenői Sándor, Sintár Gábor, Latyák János, Nagy Sándor, Romfa István, Blahó András, Gyuresik János, Tényi János, Szirovica János. II. o. hivataloszóvá: Horváth Sándor, Petrás István. II. o. váltókezelővé: Tóth Sándor, Gál Imre, Urbán József, Verbászi Márton, Kovács Sándor, Csóvics János, Kozma József, Nagy József, Kecskeméti János, Németh József, Kozák János, Csőr István, Fülöp András, Flacker András, Koós János, Vas Mihály, Nagy Lajos, Vasut József, Bodoosi Pál, Alföldi József, Kormóczy Lajos, Holovitz Mihály, Sebulez Ferenc, Füz Pál, Péter József, Gyusin Péter, Henkl János, Török Károly, Szabó Sándor, Pataki Imre, Pintér Gábor, Kmetovics János, Szalai Antal, Pál Ferenc, Horváth Lajos, Ufkolez József, Földes Albert, Paluiger Márton, Kis Mihály, Hegedüs Boldizsár.

A 33. fiz. csop. 1. fiz. fok ba, vonatfékezővé: Csabai János,

Miklenovics Károly, Savári János, Szeiler Péter, Mészáros János, Szücs Adám, Bulyovics István, Nagy János, Mészáros Péter, Németh István, Abraham Lukács, Vig György, Kovacsics István, Reibe Mátyás, Kulnesics László, Milankovics Felix, Pásztás István, Somogyi Pál, Drávi János, Bulyovics Mátyás, Molnár Ferenc, Virágh Lukács, Dehelán János, Kovács János, Mircics János, Nemes József, Szalma András, Nagytorma Ferenc, Tormási József, Nagytorma Károly, Ifkovic I. Márton, Molnár M. Antal, Szalma István, Ferenc György, Szitárics Gyula, Bauer Gyula, Kornyák Ferenc, Ürmös Imre, Molnár Lajos, Elek Mihály, Illin Illés, Görög János, Bosnyák István, Cselics János, Kremulai Mihály, Vastagh Sándor, Kovács István I. Gönczö Menyhért, Kandais Pál, Antunovics Lajos, Magasi Antal, Kákonyi István, Kecskés József, Szalma Lajos, Ferzin Mikály, Rabál István, Csódi Gyula, Molnár Miklos, Berecsényi János, Gál Lajos, László János, Kovács János II., Kiss Péter II., Homolya Mihály, Széchenyi István, Árokzálási Balázs Török Rókus, Czabai József, Csakovics Antal, Dobssai Ferenc, Petrovics Márton.

A 35. fiz. csop. 1. fiz. fok ba II. o. őrré: Gyelmsi Sándor Pályőrre: Pletl László, Lazsányi István, Takács József, Antunovics Péter, Tatai Ferenc, Rabicz Mihály, Vigh János, Szvoboda Jenő, Ujvári Imre, Rabata János, Cvilla Pál és Tóth István.

Egy fiatal katona halála. Tegnap halt meg az első osztályon Tóth Sándor 18 éves kőzlegény a 86 os gyalogezredből, aki egy vasuti szerencsétlenség áldozata lett. Ma délután temették el a várattalanul elhunyt fiatal katonát.

Szerdán és csütörtökön

Az 1000 gyertyás ház

amerikai detektívkep 5 felvonásban. Ezenkívül a fényes kísérelő műsor.

Kezdeté d. u. 5 és este 8 órakor. Ünnepe 2, 4, 3/6 és 8 órakor

A szabadkai tanács és a pipa.

— Hogyan szoktak rá a szabadkalak a pipára? —

Ebben a dohányoséges időben még a legerősebb dohányosok is kénytelenek néha dohánybőjtöt tartani. Minthogy pedig dohányos ember igen sok van Szabadkán, hogy ezek a bőjt idején ne unatkozzanak, hát elmondjuk nekik, hogyan szoktak rá a szabadkaiak a pipára. Pipa helyett most olvassunk egy kis történeti vizszapillantást.

1831. júliusában az ország északi vármegyében kitört a kolera és rövid idő alatt az egész országban elterjedt. Iszonyu és ismeretlen nyavalya volt ez, mely kegyetlenül pusztított a lakosság közt s mindenféle nagy rettegést, iszonyatot és zavart okozott. A rendőri és orvosi rendszabályok, melyeket a ragályosnak tartott baj elhárítására a helytartóság kibocsátott, csak növelte a rettegést és zavart. Hatósági bizonyítvány kellett mindenkinek, ha egyik faluból a másikba akart menni; igazolni kellett minden falu határán, hogy egészséges helyről jön és csak egy becsattották be. Akkor is még több napi vesztésgárban maradtak az utasok megfigyelés alatt és holmijukkal együtt derekasan megfűstölték őket. Fűstölés nélkül a legesekelebb tárgyat, még hivatalos levelet sem fogadtak el. A leveleket vasvillával, vagy fogóval nyújtották egymásnak az emberek és többször átlukaszva rostán kénfűsttel járaták át. Bács vármegyére Mélykútnál kellett 20 napi vesztésgár tartani; a többi utak mind el voltak zárva.

Augusztus elsején már Szabadkán is kezdte szedni áldozatait a rettenetes betegség. A templomokat bezárták, az utolsó

kenet kiszolgálását eltiltották és a rendes temetést sem engedték meg, hogy a folytonos harangozás még jobban el ne csüggyesse a népet. Volt olyan nap, hogy száznál több ember halt meg Szabadkán. A köznép semmiféle orvoszert nem akart bevenni és csak egyetlen óvszert kaptak föl általánosan, még az asszonyok is, a pipálást. Ebbe aztán annyira beleszoktak, hogy még a kolera után is az egész város pipált és mindenki pipával a szájában járt-kelt az utcán, pedig az tilos dolog volt.

1813. július havában, tehát még a kolera-veszedelem elején megkérte a városi tanács az itt állomásozó katonai elüljáróságot, hogy a katonaságnak a pipálást az utcákon és még inkább az istállóknban szigoruan tiltsa el. Ez meg is történt. Egy 1813. évi december 14-én kelt helytartótanácsi rendelet is szigoruan tiltja a pipálást az utcán és a gazdasági épületek körül. De hogy mennyire nem volt fogantja ennek a rendelkezésnek, mutatja az a körülmény, hogy a városi tanács 1832. márciusában a pipálást, ezt az új divatot kénytelen volt szigoruan eltüntetni. Szeptember vége felé aztán, hogy a baj, a kolera, végleg megszűnt, vigan pőfékelt mindenki ujra, mert akkor nem vették oly szigoruan a tilalmat. Lehet, hogy a városi tanács is belátta, hogy hiába akarja megakadályozni ezt az új divatot: míg dohányt termelnek, addig a magyar ember többé le nem veszi agyáról a pipát. Hogy pedig a pipálást mi mindenre használta fel később a város, arról majd egyszer máskor írunk.

Miért lopnak a vasutasok?

— Mert kényszerítik őket. —

Nines hét, amikor a rendőség ne tartóztatna le vasuti munkásokat, akik a vasuti kocsik szállítványait dezsmatják. A polgári sajtó nagy örömmel szokta ilyenkor megírni, hogy a rendőség ismét ártalmatlaná tett egy tolvajbandát.

A tolvajok nevét is felsorokoztatják az újságok és vigyáznak rá, nehogy kimaradjon csak egy is. Arra már nem vesz időt magának, hogy kutassa annak okát, miért vannak most napirenden a tolvajások a szabadkai állomáson is, s beérni annak konstataálásával, hogy a tolvajok leginkább csak élelmiszereket és ruhaneműket lopnak. Pedig amikor megállapítják, egészen közel járnak a bűn forrásához.

Csak meg kellene kérdeznük, hogy mi fizetésük van a vasuti munkásoknak s nyomban világossá válna előttük, miért olyan gyakoriak a lopások a vasutnál s mi annak a magyarázata, hogy az „elvetemült tolvajok“ semmi máshoz hozzá nem igen nyulnak, csak az élelmiszerekhez és a ruhaneműekhez.

Mi megkérdezték, hogy mi a fizetésük a vasuti munkások-

nak, akik közül mostanában annyian kerülnek a bűn ösvényre. A felelet igen rövid volt: annyit sem kapnak, hogy belőle tisztességesen munkálkodhassanak.

Különbön általános mozgalom indult meg a vasutasok fizetés-rendezése kérdésében és eklatáns például közöljük az aradi vasuti munkások memorandumát, melyet a napnap nyújtottak át az aradi üzletvezetőnek. A memorandum többek között így szól:

„Alulírottak azon alázatos kérelemmel járunk a Nagyságos Üzletvezető ur kegyes színe elé, miszerint méltóztatásuk siralmas helyzetünkön segíteni. Mi szegény napidíjas kocsitolók vagyunk, kik napi csekély 3 korona 40 fillér napidíjból vagyunk kénytelenek nyomorogni, mert ez a fizetés roppant csekély a mai drágasághoz képest. Nincsenek nekünk igényeink társadalmi állásunknál fogva, nem is volt soha, csak a létfenntartásunkhoz szükséges táplálkozást sem bírjuk ebből a fizetésből fedezni. — Sokaknak közülünk családja van,

sokan már 4-5 éve várnak a kinevezésre, de hasztalan, mi érezzük, hogy mi vagyunk a magyar államvasutak legszerecséltenebbjei, a kikkel nem törődnek, holott mi elég nehéz és felelősségteljes munkát végzünk. Nagyságodnak is tudomása van arról, hogy közülünk mostanában hányan tértek le a tisztesség útjáról, mert kényszerítette őket a nyomor, megkárosították az államva-utakat. *Mi még megmaradtunk a tisztesség útján,* de a végső elkeseredés és a nyomor késztet arra, hogy Nagyságod elé terjesszük a kérésünket, kérve, hogy ne utasítsa el a kérésünket, ne vigyen a végső elkeseredésbe

annyi családot, mert nagyon nehéz megmaradni a tisztesség útján akkor, amikor nélkülözés mellett kell végeznünk oly fáradságos munkát.

Ugy-e, ehhez a memorandumhoz fölösleges kommentárt fűzni? Elég annyit mondani: próbáljon meg Tolnay Kornél ur, a máv. elnökgazdátja, vagy a máv. akármelyik ura napi 3 korona 40 fillérből tisztessége, becsületes ember maradni. Nem a munkások a bűnösök, hanem a Máv. vezetésének rendszere és szelleme, amely a mai drágaságban arányban általában nem álló munkabérekkel lopásra kényszeríti a saját alkalmazottait.

sakor érdekez volt a helyzet. Nem volt tűz, hanem forgószél kerekedett, mely valóságos füst-felhőnek látszott. Így aztán szép csendesen visszajöttek laktanyájukba.

Tisztalkodnak az emberek. Megnyitott tegnap a paliesi gőzfürdő. Volt öröm azok között, akiknek otthon nincs fürdőszobájuk. Tódultak mindjárt az első napon tisztalkodni Palicsra. Tegnap csupán megvásárolt gőzfürdői jegyekből 300 korona volt Palicsra a város bevétele. Ez is mutatja, mennyire sürgős volt már a fürdő megnyitása.

Ismeretlen tettesek. Kogla Ferenc 16 éves fiú tegnap délután a temetőből jövet V. kör Bárány-utcában levő lakásokra tartott. Mit sem sejtve haladt az utcán, hirtelen eléje toppant egy alak, de az ijedelemről azt sem látta, hogy ki volt és zseb-kését beleszurta a fiú bal vesztájába és jobb vállába s elfutott. Kogla a nagy fájdalomtól összeesett és az utcára futók telefonon értesítették a mentőket, akik a szerencsétlen fiút súlyos sebével beszállították a Mária Valéria-kórházba.

A tojás ára. Báró Kürthy Lajos, az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke, újabban ismét megállapította a tojás árát. A bácskai, bánáti, erdélyi, tiszavidéki, nyugatmagyarországi tojás ára nagyban, május 22 től, május 28-ig ládáknint (1440 db.) csomagolva — helyt átvéve 875 korona.

Megsült disznók. A kisszállási határban a Tüskös-majorban 5 sertésről ismeretlen okból kigyuladt és elégett. A legnagyobb kárt Laos Jánosné szenvedte, mert az ő oljában egy anyasertés is bennégett 5 malaccal. Elégett neki még 5 család méhe is, 12 kassal. Másoknak is több méhesaláduk esett a tűz martalékaul. Többen látták, amint a tűz keletkezésének percében 3, 4-5 éves gyerek szaladt el a kigyultól mellől. Valószínű, hogy azok okozták a tüzet, de még eddig nem tudják, kik voltak az apró gyújtogatók.

Felelős szerkesztőnk telefonszáma: Palics 34.

Hirdetmény.

Alulírott mint néh. Bacsics Péter kelebíai szántó földjének kezelésére kirendelt zárgondnok, ezennel közhírré teszem, hogy Bacsics Péter hagyatékát képező 41 lánccs kelebíai szántóföldet tanyával együtt 1917. évi május hó 26-án délután fél 3 órakor, az én lakásomon (Szabadka, I. kör, Westelényi-utca 215. szám alatt) tartandó árlejtésen a legtöbbet ígérőnek 1917. évi október hó 1-én kezdődő 1917/1918. gazdasági évre haszonbérbe adom.

Szabadkán, 1917 évi május hó 16-án.

Rabstein Vilmos

zárgondnok.

Főszerkesztő: Pinterits Károly igazgató, Budapest.
Főmunkatárs: Dr. Fontányi József ügyvéd, Szabadka.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám.

Mindazoknak kik szeretett nőm, illetve édes jó anyánk elhunytával alkalmával részvétükkel fájdalomukat enyhíteni igyekeztek fogadják ezúton hálás köszönetüket.

Szabadka, 1917. máj. 16.

Hegedüs János és családja.

Valódi amerikai

fogak és fogsorok

Különlegességek fogászati munkákban, arany és platinából, valamint arany és platinafogak, koronák és hidak, ugyancsak szájpadlás nélküli fogak. Foghuzás teljesen érzéstelenítve és fogtömések (plombok). Schaffer Géza vizsgázott fogtechnikus, Szabadka, Kossuth-u., Prokes-ház.
Telefon Interurban 561.

Eladó földbirtok

Jásznagykunszolgokme gyében Kunszenmárton-tól 8 km-re, vasut és műút mentén 600 hold, vagyis 230 lánccs szikmentes fekete, kitűnő termőerőben, kastélyval, se jó gazdasági épülettel, szalma és takarmányneműekkel együtt lánconként 2400 koronáért és október 1-én átvehető. Teher 110.000 korona, 4 és fél százalékos. Vételár feléig előnyös kölcsön adatik. Borbás Sándor bankigazgató Hódmezővásárhely.

Ujságkihordó leány felvétetik a SZENT ANTAL nyomdában.

NAPI HIREK.

Május Királynője

és a szabadkai kongreganisták.

— Virág István beszéde. —

A szabadkai Mária Kongregációk *áldozásünnepén,* az Ur mennybemenetelének ünnepén, közös ünnepély keretében hódolnak a május királynője, a boldogságos Szűz előtt. Reggel 7 órakor közös szent áldozás lesz a szent Teréz-templomban, délután 6 órakor közös májusi ájtatosságot tartanak a kongreganisták szent beszéddel és litániával. A szent beszédet Virág István horgosi plebános, nagynevű szónok és kiváló író fogja tartani, a litániát Vojnich Dezső prépost-plebános fogja segédlettel celebrálni.

A Vojnich Oszkár-emléknap előkészítése. A belügyminiszter értesítette a várost, hogy jóváhagyja a Szabad Liceumnak megszavazott 300 koronás segélyt. A városi tanács alapján tudtára adta a Szabad Liceum-egyesületnek és a Vojnich Oszkár-féle múzeumnak, Resch Béla női felső kereskedelmi iskolai igazgatónak, hogy a Vojnich Oszkár emléknap költségeire 300 koronát kiutal. Ez a pénz a vetítéshez szükséges fényképek elkészítésére szükséges és ezek a képek az emléknap megtagatása után megőrzés végett szintén a múzeumba kerülnek, hogy később is lehessen velük tartani hasonló előadásokat. Most már tehát az összes biztosan meg lehet tartani az érdekes emléknapot.

Halálozás. Czorda Bódogné sz. Radvány Etelka, nyugalmazott kuriai másodelnök, volt államtitkár és 48-as honvédszázados özvegye, 81 korában Budapestben meghalt. Temetése előkelő rokonságának és tisztelőinek részvételével ment végbe a farkasréti temető halottasházából.

Kitüntetések. A koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján kapták, Korell János őrmester, Nacs Vince népf. őrmester, a 6. népf. parancsnokság nyilvántartásában.

Az 1. osztályú ezüst vitézségi érmét nyerték: Podobni György tart. szakaszvezető, Juhasz Bertalan tizedes és Tojzán József tart. huszárok a 4. honvéd huszárezredben.

A 2. osztályú ezüst vitézségi érmét: Szőke János népf. tiszt-helyettesnek adományozta a király a 6. népf. gyalogezredben.

A 2. osztályú ezüst vitézségi érmét kapták: Nemes Miklós járőrvezető a 4. honvéd huszárezredben, Sziebert Jakab népf. szakaszvezető, Dussing János, Ozsvár Miklós, Csomor Béla népf. őrzetők, Csoman Mihály népf. szakaszvezető Balogh József, Kathari Jakab népf. szakaszvezető, Kiss Mihály, Besskei András népf. tizedesek a 6. honvéd gyalogezredben.

A bronz vitézségi érmét kapták: Zehmanovics Samu tart. hadnagy, Radonity Miklós pórtart. őrve őt, Nacs Vince őrzetők, Sörös József, Farkas József, Müller Flórián népfelkelők, Kempel Félián népf. őrzetők, Balázs Péter, Bálint András, Bacsics Boldizsár, Benesik Antal, Borgyoski Sándor, Csapella János, Fazekas Mihály, Kovács Kantus István népfelkelők a 6. népf. parancsnokság nyilvántartásában. Kollár Dániel tart. honvéd, a 6. honvéd gyalogezredben.

Szabadkára 5 vagon cukor érkezett. A szabadkai közlelmezési hivatalhoz öt vagon cukor jött, melyet ma szállítanak be. A jövő hónaptól kezdve a földműves nép kevesebb cukrot kap. Az új cukorjegyek kétfélek lesznek.

Ne bántsd a kincstár vagyonát! Grünfelder János tűzér vaskuti lakásán a ruhaszekrényben és az ágyba bevetve 5 darab ló-pokrócot, 1 szürke köpenyt, 2 darab nadrágposztót, 3 köpenyposztót, 3 kincstári inget és 3 aisonadrágot talált a feljelentésre nyomozó hatóság. Ezeket kívül még igen sok más apró dolgra és talpbőrökre is bukkantak, melyeknek szintén gyanus volt az eredete. Grünfelder né azt mondta, hogy mindent férje hozott Pécsről, ahol katonáskodik. A multkor szabadságra ezekkel megrakodva tért haza. A tűzért följelentették a katonai parancsnokságnak.

Kicsalták a tüzoltókat. Tegnap a tüzoltókat kizavarták a baromvásártérre, ahonnan tüzet jeleztek. A tüzoltók kivonulá-

6%-os magyar királyi adómentes állami járadékkölesön. (Hatodik hadi kölesön.)

Aláírási felhívás.

Az 1912. évi LXIII. t. cz. 17. §-a alapján a ministerium felhatalmaztatott, hogy a hadi szükségletek fedezésére szükséges összegeket addig, amíg azok a törvényhozás útján meg nem állapíthatók, az elkerülhetetlen szükség mérvéig előlegezhesse és azok megszerzése iránt hitelművelet útján intézkedhessek. Felhatalmazás alapján ezenel 6%-kal kamatozó adómentes állami járadékkölesön bocsátatik ki.

A kibocsátás összege a megtartandó nyilvános aláírás eredménye alapján fog megállapítani.

A kibocsátásra kerülő kölcsönkötvények, ugyanugy mint az eddigelé kibocsátott hadikölcsönkötvények, gyámoltak és gondnokok pénzeinek elhelyezésére alkalmasak.

A kamatek, éppugy mint felmondás esetében a kölcsönkötvényeknek tőkeértéke, minden fennálló és a jövőben behozandó magyarországi adó, bélyeg és illeték levonása nélkül fizetnek ki.

Az esedékes szelvények és kötvények költségmentesen beváltatnak: Budapesten: a magyar királyi központi állampénztárnál a m. kir. postatakarékpénztárnál, a magyar korona országainak területén: valamennyi királyi állampénztárnál és adóhivatalnál, azonkívül további intézkedésig: Budapesten: a Magyar Általános Hitelbanknál, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnél, a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál, a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Banknál, az 1898. XXIII. t. cz. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezethél, valamint a m. kir. pénzügyministerium által erre a célra a magyar korona országai területén vagy azonkívül kijelölendő helyeken. Az erre a járadékkölesönre vonatkozó minden közlemény a „Budapesti Közlöny”-ben és a „Wiener Zeitung”-ban közzé fog tétetni.

A kibocsátásra kerülő 6%-os magyar királyi állami járadékkölesön ezennel a következő

feltételek

mellett nyilvános aláírásra bocsátatik:

1. A bemutatóra szóló járadékkölesönkötvények 50, 100, 1000 és 10000 koronás címletekben fognak kiállíthatni.

2. A járadékkölesönkötvények évi 6%-kal kamatoztatnak. Az 1917. július 31-ig az aláíró felet megillető 6%-os kamatok az aláírási ár megállapításánál (5. pont) már számításba vétettek; 1917. augusztus 1-től kezdődőleg a 6%-os kamatok minden év február 1-én és augusztus 1-én lejáráó félévi utólagos részletekben fizetnek, az első szelvény tehát 1918. február 1-én esedékes.

A kötvények 10 évre szóló kamatszélvényekkel és szelvényutalvánnyal vannak ellátva, mely utóbbi ellenében az új szelvények annakidején a beváltóhelyeknél minden költség-től és illetéktől mentesen átvethető.

3. A m. kir. pénzügyministerium fenntartja magának azt a jogot, hogy előre közzéteendő három havi előzetes felmondás mellett, ezt a kölesönt egészben vagy részben, névértékben visszafizethesse, azonban az esetleges felmondás 1922. augusztus 1-jét

megelőző időre nem fog eszközölni. 4. A jelen aláírási felhívás alapján kibocsátásra kerülő 6%-os járadékkölesönkötvények, felhasználhatók az 1916. évi XXIX. t. cz. alapján kivetendő hadi nyereségadó fizetésére.

A hadi nyereségadó fizetésénél a kötvények — figyelemmel arra, hogy az alábbi 5. pont szerinti aláírási ár megállapításánál az aláíró felet az 1917. július 31-ig megillető folyó kamatok is számításba vétettek s figyelemmel az aláírási helyek részéről a feleknek adharó jutalékra — minden 100 K névérték után a tulajdonképpen kibocsátási árat képező 96 K 63 f-rel fognak számításba vétetni.

5. Az aláírási ár minden 100 korona névértékért:

1. ha az aláíráskor az aláírt összeg egész ellenértéke befizetetik, a) az 1917. évi május 12-től május 25-ig bezárólag történő aláírás esetén 96 kor., b) az 1917. évi május 25-ét követő időben 1917. évi június 12-ig bezárólag történő aláírás esetén 96 korona 30 fillér, 2. ha pedig az alábbi kedvezményes fizetési módozatot vétetik igénybe, úgy az 1917. évi május 12-től június 12-ig bezárólag terjedő egész aláírási határidőben történő aláírásnál 96 korona 80 fillér. Ezen az áron felül az aláíróval szemben sem folyókamat, sem jutalék felszámításának helye nincs.

6. Ha az aláírt összeg 100 koronát meg nem halad, az aláírás alkalmával mindenkor az aláírt összeg egész ellenértéke befizetendő.

A 100 koronát meghaladó aláírásoknál, amennyiben az aláírás alkalmával nem fizetetik be az aláírt összeg egész ellenértéke az aláírás alkalmával az aláírt összeg 10%-a biztosítéké en leteendő és pedig a kir. állampénztáraknál és adóhivataloknál, a m. kir. postatakarékpénztárak közvetítő hivatalainál, továbbá az 1898. XXIII. t. cz. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezethél készpénzben, a többi aláírási helynél pedig vagy készpénzben, vagy olyan értékpapirokban, amelyeket az aláírási hely elfogadhatónak tart.

Az aláírt összegek ellenértéke annál az aláírási helynél fizetendő be, amelynél az aláírás történt és pedig: a jegyzet összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb: 1917. évi június 26-ig, a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb: 1917. évi július 7-ig, a jegyzet összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb: 1917. évi július 17-ig, a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb: 1917. évi július 28-ig. Az utolsó befizetés alkalmával az aláírási hely a letett biztosítékot elszámolja, illetőleg visszaadja.

7. Az aláírás történhetik az alább megjelölt aláírási helyek bármelyikénél 1917. évi május 12-től június 12-ig bezárólag terjedő határidőben a szokásos hivatalos órákban.

8. Aláírási helyekül szolgálhatnak: a magyar korona országai területén levő összes kir. állampénztárak és adóhivatalok, a m. kir. postatakarékpénztár és az összes kir. postahivatalok, mint a m. kir. postatakarékpénztár közvetítő hivatalai, az Osztrák-magyar bank budapesti főintézete, valamint a magyar korona

országai, továbbá Bosznia és Hercegovina területén levő fiókjai, belgrádi és lublini kirendeltsége, az 1898. XXIII. törvényeik alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet, a Magyar Általános Hitelbank, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, az Angol-Osztrák Bank budapesti fióktelepe, a Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság, a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölesön-Részvénytársaság, a Budapest Lipótvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság, az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár, az Első Magyar Iparbank a Hazai Bank Részvénytársaság, a „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete, a Magyar Agrár-és Járulékbank Részvénytársaság, a Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság, a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság, a Magyar Földhitelintézet, a Magyar Jelzálog Hitelbank, a Magyar Kereskedelmi Hitelbank Részvénytársaság, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár, a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja mint részvénytársaság, a „Merkur” váltóüzleti részvénytársaság, a Nemzeti Takarékpénztár és Bank Részvénytársaság és a Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepe, budapesti intézetek és ezeknek összes budapesti és vidéki fiókjai; valamint az Első Horvát Takarékpénztár, a Horvát Általános Hitelbank Részvénytársaság, a Horvát Leszámitoló Bank és a Horvát-Szlavon Országos Jelzálogbank zagrebi intézetek, továbbá a Privilegirte Landesbank für Bosnien und Hercegovina és a Privilegirte Agrar- und Kommerzial-Bank für Bosnien und Hercegovina ezimü sarajevói intézetek, végül a felsorolt intézetek által a m. kir. pénzügyministerium jóváhagyásával felhatalmazott és esetről esetre az illető intézet székhelyén megfelelően közzé tett intézetek.

9. A betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél s más ily cégeknél 1914. évi augusztus hó 1. előtt betéti könyvre elhelyezett, egyébként a moratorium feloldó rendeletben foglalt korlátozások alá eső betétek a kibocsátásra kerülő kölesönre történő befizetésekre — önérthetőség a kikötött felmondási idők épségben tartása mellett — igénybe vehetők.

Azok, akik a befizetésekre ilyen betéjüket kívánják igénybe venni, annál az intézetnél vagy cégnél, illetve annak az intézetnek vagy cégnek a közvetítésével tartoznak jegyezni, amelynél a betét el van helyezve.

10. A jegyzés céljaira szolgáló nyomtatvány-ürlapok az összes aláírási helyeknél díjtalanul kaphatók. Ily nyomtatványok hiányában az aláírás levélileg is eszközölhető.

11. A befizetés alkalmával az aláíró fél az az aláírási helytől pénztári elismervényeket kap, amely a fél kívánatára 1917. évi július 5-től kezdve a m. királyi pénzügyministerium részéről kiállított ideiglenes elismervényekre fognak kicseréltetni, a mennyiben eddig az időpontig a végleges címletek kiadhatók nem lesznek. A végleges címle-

tek kiadására nézve, illetve a fél kívánatára kiadott ideiglenes elismervényekne a végleges címletekre való kicserélésére nézve idejekorán hirdetmény útján fog a felhívás közzététetni. A végleges címletek kiadása költségmentesen ugyanazon a helyen fog megtörténni, ahol a pénztári elismervények illetve a fél kívánatára kiadott ideiglenes elismervények kiadattak.

Az aláíró felek a címletbeosztásra irányuló esetleges kívánságukat a jegyzés alkalmával az „Aláírási nyilatkozat”-nak erre a célra megjelölt helyén kifejezhetik. Ily kívánság hiányában a jegyzett összegek a legnagyobb ezimletekben fognak kiszolgáltatni.

12. Az Osztrák-magyar bank és a M. kir. hadi kölesőnpénztár a kibocsátandó kötvényeknek közizálogul lekötése mellett a névérték 75%-áig a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatlábon nyujtanak kölesönt. Ezek a kedvezmények 1917. évi december 31-ig maradnak érvényben.

A nevezett két intézet ugyancsak a mindenkori hivatalos váltó leszámitolási kamatlábon nyujt náluk zálogul elfogadható értékpapirokra kölesönt, ha a felveendő összeg igazoltan a jelen felhívás alapján aláírt összegek befizetésére szolgál.

A meghosszabbított ily kölesönök a mérsékelt kamatláb kedvezményében 1917. évi december 31-ig szintén részesülnek.

A fenti befizetési határidők alatt folyósított és igazoltan a jegyzett összegre történő befizetés céljaira szolgáló kölesönök után a fél kívánatára a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatláb helyett 1917. évi december 31-ig évi 5%-os állandó kamatláb biztosítatik.

Ezenfelül az Osztrák-magyar bank és a M. kir. hadi kölesőnpénztár a fent körülírt módozatok mellett azoknak, akik igazolják, hogy a jelen aláírási felhívásban foglalt befizetési határidők alatt az aláírásra bocsátott hadi kölesön jegyzése céljából más hitelintézetnél (bank, takarékpénztár, hitelszövetkezet stb.) vagy bankcégnél vettek fe kölesönt, a kölesön ama részének visszafizetésére, amely az ily irányu kérelem előterjesztésekor még igazoltan fennáll, évi 5%-os állandó kamatlábon fognak új kölesönt nyujtani, s ennek a kölesönnek meghosszabbításánál is évi 5%-os állandó kamatlábat fognak alkalmazni; ez a kedvezmény is 1917. évi december 31-ig marad érvényben.

A kormány gondoskodni fog arról, hogy az Osztrák-magyar bank és a M. kir. hadikölesőnpénztár által a jelen pont értelmében 1917. évi december 31-ig nyujtott kedvezmények ezen idő eltelté után 1922. évi június 30-ig terjedő hatálylyal a jegybank vagy valamely más a kormány által kijelölendő intézet által nyujtassanak.

13. Az aláírók kívánságára a kibocsátandó kötvényeket a szelvények beváltásával megbízott hivatalos beváltóhelyek 1918. évi december 31-ig, az Osztrák-magyar bank budapesti főintézete pedig 1917. évi december 31-ig költségmentesen fogják megőrizni és kezelni.

Budapest, 1917. május hó 6.

Teleszki János s. k.
magyar kir. pénzügyminister